

HaKtav V'HaKabbalah: The Writing On The Stones

Parashat Ki Tavo 5778
R' Yisroel Meir Rosenzweig

1. Ibn Ezra [1089 - 1167, Spain], Devarim 27:1 [mg.alhatorah.org Translation]

שמור את כל המצוה - ומה היא והקמות לך אבנים גדולות. להכיל התורה. ויאמר הגאון ז"ל, כי כתוב עליהם מספר המצות, כמו הכתובות בהלכות גדולות בענין אזהרות, ויפה אמר:

observe the entire commandment, namely, to erect for you stones which much be large enough to contain the entire Torah (Sa'adya Gaon, of blessed memory, proposed the attractive hypothesis that the stones contained only an enumeration of the commandments such as is found in the codes of law, as a kind of public notice).

2. Ramban [1194 - 1270, Spain, Israel], Devarim 27:3

ומצינו בספר תאגי, שהיתה כל התורה כתובה בהן מבראשית עד לעיני כל ישראל בתאגיה וזיוניה, ומשם נעתקו התאגין בכל התורה. ויתכן שהיו האבנים גדולות מאד, או שהיה ממעשה הנסים:

We find in Sefer Tagi that the entire Torah, from *Bereishit* until *Leinei Kal Yisrael*, was written on them with crowns. From there, they transcribed all the crowns in the Torah. It is possible that they were very large stones or it was miraculous.

3. R' Levi ben Gershom [1288 - 1344, France], Ralbag to Yehoshua 8:31

והנה כבר נתבאר בתורה שכבר שדו אותם בשיד כדי שיכתבו שם כתב מבואר ואחשוב שמה שכתב שם הוא זאת הברכה והקללה אשר קראו בזה המקום ככתו' בתור' משה וזהו מ"ש שכבר קרא שם את כל דברי התורה הברכה והקללה וזה לאות שמה שכתב שם לא היה בו זולת זה

Behold it is explained in the Torah that they had already coated the stones in plaster in order to write clearly upon them. I think that what was written was the portion of *V'Zot HaBerachah* and the curse that was read in this place as written in the Torah. This is why is stated that, "...he read all the words of the Torah, the blessing and the curse." This demonstrates that only these items were written there [on the stones].

4. R' Yaakov Tzvi Mecklenburg [1785 - 1865, Germany, Russia], HaKtav V'HaKabbalah, Devarim 27:8

(ח) וכתבת את כל...ואחרים יאמרו שהוא מוסב אפרשת היום הזה (לעיל ט"ז); ובני המשכיל מ"ה שמואל נ"י [ז"ל] אמר מלת כל פה ענינו כמו כלל, הכולל פרטים רבים כמו וזכרתם את כל מצות ד', שהוא לרז"ל פ' שמע לפי שיש בה קבלת מלכות שמים והרחקת ע"א... והנה ע"ד הפשט היינו יכולים לפרש לשון כל דברי התורה הזאת, כפי' המפרשים, מבראשית עד לעיני כ"י, ולשון וכתבת על האבנים דומה ללשון וכתבתם על מזוזות, דכתיבה זהתם איננה על המזוזה עצמה כ"א על קלף הנקבע ואח"כ על מזוזת הבית, ה"נ שיכתוב כל התורה מבראשית עד לעיני כ"י על קלף כס"ת, ויקבענה אח"כ על האבנים. אמנם קבלת רבותינו תכריע.

Others state that this refers back to the section beginning, "On this day..." (Devarim 26:16). My wise son, Shmuel, explained that the word all [כל] can be seen here as meaning general principle [כלל] - that which includes a variety of different details. An example of this is, "And you are to remember all of the commandments of G-d," which according to the Sages is a reference to *Shema* since it contains acceptance of the yoke of Heaven and the prohibition of idol worship...According to the simple meaning of the verse it is possible to explain that "all the words of this Torah" means from *Bereishit* until *Leinei kal Yisrael*, as the commentators write. The terminology of "and you shall write on the stones" mirrors that of, "and you shall write them on your doorposts. Just as there [regarding mezuzah] the writing isn't on the doorpost itself, but rather on parchment which is affixed to the doorpost afterward. So too here, the entire Torah from *Bereishit* until *Leinei kal Yisrael* should be written on parchment like a [typical] Sefer Torah and affixed to the stones afterward. However, the tradition of our Sages is decisive.

JPS Torah Commentary to Sefer Devarim, pg. 248

7'5" x 1'10"

3. *inscribe upon them all the words of this Teaching. When you cross over to enter the land* Rather, "inscribe upon them all the words of this Teaching upon crossing over, so that you may enter the land." This ceremony graphically dramatizes Israel's obligation to live by God's Teaching. Hence, its performance shortly after entering the land is a prerequisite for further penetration into the land. Similarly, obedience to the laws is the prerequisite for a successful occupation of the land in 4:1; 6:18; 8:1; 11:8; and 16:20.

Writing the Teaching on the stones is unique in biblical covenants. Although stones figure prominently in other biblical covenants, this is the only case where something is inscribed on them. This use of writing for didactic purposes is characteristic of Deuteronomy (cf. 6:7-8; 11:18-21; 17:18-19; 31:9).¹⁰ The inscription also makes it clear that although these stones are placed near an altar, they are not cultic pillars (*matsevoth*) such as those forbidden in 16:22.

The "Teaching" refers to part of Deuteronomy. At the least, it includes the laws (chaps. 12-26) framed by the instruction to ceremonially declare the consequences of obedience and disobedience (11:29-30 and here). It may also include some of Deuteronomy's introductory speeches and the concluding blessings and curses (chaps. 1-11 and 28, respectively). Some commentators have conjectured that the steles were to contain a shorter text, such as the Decalogue, a list of commandments, or the blessings and curses of chapter 28.¹¹ Such suggestions are based on the assumption that the steles had insufficient space for a long text, but there is no ground for this assumption. The text says that *all* the words of the Teaching—whatever that refers to—are to be inscribed, and places no limit on the size or number of steles to be used. In fact, two steles the size of that on which the laws of Hammurabi were written could easily contain more than Deuteronomy.

5. R' Yitzchak Abarbanel [1437 - 1508, Portugal, Spain, Italy], Devarim 1:1

והיה שבהשלימו לבאר את המצות אמר את ד' האמרת היום וגומ' וד' האמריך וגומר. שענינו כמו שפירשתי שאותו היום יהיה להם כיום מתן תורה. לכן ראה לצוות אליהם שיעשו בהכנסם דוגמת מה שהוא עליו השלום וישראל עשו במחרת יום המעמד וזה שיקימו את האבנים. וכבר נזכר בספר יהושע (סימן ח') שהיו י"ב האבנים למספר בני ישראל אשר עשו מזבח ויעלו עליו עולות ושלמים. ושכתבו את התורה על האבנים שהוא כלו כמעשה אבותיהם כאשר עמדו על הר סיני וקבלו את התורה. מצורף שקיים בזה גם כן מצות וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. ולכן צוה שכאשר יעברו את הירדן יכתבו את התורה על האבנים שזה כדמות מזוזה בשער שנכנסין בו.

6. R' Yitzchak Abarbanel [1437 - 1508, Portugal, Spain, Italy], ibid.

וענין המצוה הזאת הוא שצוה הש"י שבהכנסם לארץ יעשו רושם נפלא לשיכירו וידעו בני אדם תכלית המכוון בהכנסתם שמה. כי אינו רק כדי שישמרו המצות האלקיות וכמו שרצה שזקני כל עיר ועיר ישתתפו עם מביאי הבכורים לפרסם תועלתם והמכוון בהם כמו שזכרתי, כן רצה שישתתפו זקני ישראל בדבור הראשון הזה והכהנים והלויים בדבור הנמשך כי הם אשר יאריכו ימים אחריו ואשר יעמידו הפעל הזה על מתכנתו,

וענין הפסוקים וכונתם הוא, שישראל אם יתנהגו כדרך הנלחמים הבאים לרשת משכנות לא להם, אין ספק שבעברם את הירדן והכנסם לארץ היא שירצו לכבוש יקימו אבנים גדולות אבני שיש טהור ויכתבו עליהם את הדברי' לאות ולזכרון ובדמות חזק שבאו אל הארץ היא בכח גדול וביד חזקה, בשנת כך ובירח כך כמו שהיו עושים הרומיים כי בבואם אל ארץ לא להם יציבו להם ציונים אם בדרכים ואם בהכנסת הערים לשם ולתפארת, ולהיות להם לאות אדנות וחזקה בארץ היא, וצוה משה רבינו ע"ה לישראל שאותו הדבר שהם כדרך הלוחמים יעשו מפאת עצמם יעשו אותו לשם מצוה, ולכבוד הגבוה ולא לגסות הרוח, כיון שלד' הישועה והמה לא בחרבם ירשו ארץ, ועתה ראה זה מפורש בכתובים והנה התחיל שמור את כל המצוה, ואין זה צווי שישמרו את כל המצות כי לכן לא אמר שמרו כי אם שמור במקור לאמר שזה עתה אשר יצוה אותם הוא אשר צוה לעשות בשמיר' המצות, כי זהו מחלקי הברית והסייג לשמירת המצות. וכן שאר הדברים שיזכור מהברית כי על הכל אמר שמור את כל מצות התורה. אבל אין זה צווי על שמירתן כי אם להודיעם הפעל שיעשו לשמירתן, כאלו אמר מה שראוי שתעשו כדי לשמור כל המצוה הוא מה שאומר, והם ראשונה ענין האבנים והותר בזה הספק הרביעי:

7. R' Yaakov Tzvi Mecklenburg [1785 - 1865, Germany, Russia], HaKtav V'HaKabbalah, Devarim 27:9

(ט) וידבר משה. כאן הוא סיום חלק שני מספר דברים, המתחיל מאלה העדות שבואתחנן (ד' מ"ה) המדבר בעניני המצות, ומכאן עד סוף התורה הוא חלק שלישי, עמ"ש ר"ס דברים:

8. R' Yaakov Tzvi Mecklenburg [1785 - 1865, Germany, Russia], HaKtav V'HaKabbalah, Devarim 1:1

(א) אלה הדברים. דע כי חמשת פסוקים הראשונים הם הקדמה של כל הספר, ויש בהם שלשה פעמים לשון דבורו של משה, אשר דבר משה, דבר משה אל בני, הואיל משה באר, כי יש בספר זה ג' חלקים. חלק הא' מתחלת הספר עד ויקרא שקודם עשרת הדברות (בואתחנן ה') והוא מדבר בעניני מוסר. חלק הב' מן ויקרא עד הברכות והקללות שבכי תבא והוא מדבר מהמצות, לכן אמר שם תחלה (מ"ה) אלה העדות והחקים וגו' שהוא ענין אחד עם מ"ש אחריו ויקרא משה. חלק הג' מן הברכות והקללות (כי תבא כ"ז) עד סוף התורה, ואמר שם קודם הברכות (כ"ז ח') באר היטב ואח"כ וידבר משה. והתבונן כי התחלת שלשת חלקי ספר זה כהתחלת ג' הספרים שמות ויקרא במדבר. אלה, ויקרא, וידבר, וזה"ש במדרש, ויקרא הוא מלא הלכות וכנגדו דברים נמי מלא הלכות כלומר אותו חלק שבס' דברים שהוא כנגד ס' ויקרא ששם המדובר מן המצות הוא מלא הלכות (הגר"א), והיא הערה נפלאה, ונכון מאד. ולחנם נדחקו המפרשים לחבר ה' הפסוקים האלה לענין אחד, ומהם יעקרו אותם ממקומם ויושיבום בסוף ס' הקודם. והאמת יורה דרכו שאינם רק הקדמה לשלשת חלקי ספר זה:

9. R' Yaakov Tzvi Mecklenburg [1785 - 1865, Germany, Russia], HaKtav V'HaKabbalah, Devarim 5:8

וזה אני משער ג"כ בדעת המסדרים האלקיים בברכת לקבוע מזוזה, אשר בהשקפה ראשונה אין טעם ללשון זה, כי מזוזה הוא שם ללחי השער והבית מקום קביעות פרשיות אלה (פפאסט), א"כ באמרינו לקבוע מזוזה חסר עיקר הדבר מה זה נקבע בלחי, ואם רגיל על לשונינו לקרוא בשם מזוזה את הקלף הכתוב בשתי פרשיות התורה (שמע והי' אם שמוע), הנה הוא כענין וטחני קמח (ירמיה י"ג) שלא יטחון האדם הקמח רק הגרעינים היו נטחנים, אבל נאמר וטחני קמח ע"ש סופו, ככה הקלף הזה הכתוב בשתי פרשיותיו כדי לקבעו במזוזת הפתח נקרא בשם מזוזה ע"ש סופו, אבל בשעת קיום מצות קביעת הפרשיות אלו במזוזת הפתח אין ללשון לקבוע מזוזה שום כוונה והבנה כלל; לכן יראה לדעתי בזה לומר ששם מזוזה הוא משרש זין, שענינו התנועה, כמורגל ברבותינו ואינו זו משם, שמא יזיז עפר, והיא מלה עברית מן וזיז שדי (תהלים פ') שהוא תאר לבעלי חיים המתנועים ממקום למקום (רעגענדעס), ונקראו לחי השער והבית בשם מזוזה אם ע"ש תנועת הדלת בהם וסבובה עליהם תמיד, אם על תנועת האדם בהם תמיד בין בביאתו בין ביציאתו, וכל פינות שהוא פונה היא בהם (כמו שנקרא הלחי העליון שעל הדלת בשם משקוף ע"ש החלון שעל פתח הבית כדי

להשקיף ולהביט מתוכו, כמ"ש הראב"ע בפ' בא, שמלת משקוף מגזרת חלון, שכן הוא המנהג בכל ארץ ישמעאל שיש חלון על פתח הבית),

וצונו ד' שבכל תנועותינו נקבע בלבבינו אחדות ד' ואהבתו וקבלת מצותיו, כי האדם הוא בעל תנועה תמידית מצד הרכבתו משני עקריו הפוכים, מחומר ונפש אשר בהם תלויים הטוב והרע שבמחשבותיו ובמעשיו, כי מצד נפשו הוא נוטה לטוב, ומצד חומריו אל הפוכו, לכן אינו עומד כל היום תמיד על מעמד ומצב אחד אבל תמיד הוא בתנועה, פעם כך ופעם כך, כאשר תמשול הנפש המשכלת באדם והלב שוקט מרגשת יצרו הרע ימצא טוב טעם ודעת בהטיית כל רעיונותיו לבחור בדרכי התורה ומצותי, יחפוץ בטוב ומואס בגלולי יצרו, וכאשר להבי יציר שמצד חומריו בוערות בקרבו בעלות להב החמדה בלבבו ותבער בו אש התאוה וכיוצא, אז ישכח התורה ומצותי' ויחשך נגה הנפש, וענני דמיונות שוא יכסו את אור שכלו, ויסירו את הנפש המשכלת מהיות גבירה, ויקחו משענת ממשלחה, וימהרו לעשות האולת, הפך התכלית המיועדת לאדם;

ואחרי שכל מעשה האדם תלויים בתנועה זו, בין תנועה הנפשית והחומרית, לכן באתה התורה להרים קרן ממשלת נפשו בו להטות כל תנועותיו אל תנועה הנפשית לבדה, וציותה להשכין שם הנכבד והנורא במקום התנועה (ר"ל במזוות הפתח), פרשת אחדות ואהבת ד' ושמיעת מצותיו, ובזה יש ביד האדם מטה עז להכריח בו כל כחות נפש, שלא יכרע אל תנועה החומרית ולפעול כפי יצר הלב, זולתי אל תנועה הנפשית כאשר תצוה התורה, כי אם תראה הנפש במזוות הפתח את השם הנכבד באמת ותגע בלבבו ויחרד מיראת הכבוד העליון המצויירת לפניו, ותמשל יראתו על הנפש כולה ממשלה חזקה, ותאסר כחותי' ואורחותי' כולם לעבודת ד', וייבוש בעצמו להקל בכבוד העליון אשר על כתיפו ישכון, ולהטות עצמו אל תנועה החומרית, ולא יחשוב לא ידבר ולא יעשה דבר כ"א בדבר האמת בדרכי התורה, כי איך ימלאנו לבו לעשות רע אפילו בסתר, היסתר איש במסתרים ואנכי לא אראנו נאום ד', ואיך ידבר סרה אפילו בדרך חידה ואין מלה בלשונו הן ד' יודע כולה, ואיך יחשוב סרה בלבו וכל יצר מחשבות מבין ד', הנה התכלית האמתי המכוון בקביעת פרשיות אלה במזוות הפתח היא לשום מתג ורסן אל כחות החומר בל יחרסו בתנועתיהן הרעות, אבל להיות קיים תמיד על מצב אחד, והיא בתנועה הנפשית, לכן תקנו מסדרי הברכות לקבוע מזווה. ר"ל לעשות קביעות תמידיות אל כל תנועותינו (פעסטען קאראקטער צו בעזיטצען, אללען רעגונגען דעס גייסטעס איינער הויפטאייגענשאפט צו אונטערארדנען אונד נאך רעליגיאזען גרונדזאטצען צו בעשטיממען); ולפי"ז מצות קביעת מזווה דומה בענינה אל מצות הנחת תפלין, כמו שבתפלין לא תקנו הברכה לקשור תפלין כמ"ש בתורה וקשרתם, כי אז היה המכוון דברגע קשירת התפלין יי"ח, אבל תקנו להניח תפלין, להורות על חיוב הנחתן כל היום, בל נסיח דעת מן הפנות הנכבדות המכוון אלינו בפרשיותיהם, ככה אין קיום המצוה נגמרת ברגע קביעת הפרשיות במזוות הפתח, כי אמנם חיובה עלינו תמידית, שבכל ביאה ויציאה נצייר בלבבינו הציור הנכבד והקדוש, להיות כל עמלינו לעלות מיום אל יום עד שנבא אל מדרגת אוהבי ד' ועובדיו, עד שיסורו כל תכונת הנפש אל משמעתו, לשבר דלתות נחושה ולגדע בריחי ברזל שישים היצר בדרך לבו, להכריע בו קמיו שמצד חומריותו, ולדכא תחת רגליו כל כחות התאוה ואורחותי' המתפרצים בנפש, ולתכלית הגדול הזה תקנו קדמונינו להניח היד במזווה בצאתם ובואם, כאמרם (בע"א י"א) חזי מזוותא אפתחא אותיב ידי' עלה והתפלל ד' ישמור צאתי ובואי, (ומן התימה שבתשו' ר"ע איגר סי' כ"ח כ' שאין להנחת יד במזווה מקור בש"ס) שבכל תנועותינו נהיה שמורים בל יתחמץ הלב בשאור חמדת העולם. לכן נוסח הברכה ג"כ לקבוע מזווה, שהמכוון בו לעשות קביעות אל כל תנועותינו, והוא חיוב תמיד כפי המבואר. והכי איתא במכדרשב"י פקודא למקבע ב"נ מזווה לתרעי' דלא ינשי ב"נ דוכרנא דקב"ה לעלמין ודא איהו כגוונא דציצת כד"א וראיתם אותו וזכרתם את וגו'. כיון דחמא ב"נ האי דוכרנא אידכר בגרמי' למעבד פקודא דמארי'. ובתשו' ר"ע איגר סי' ט' כתב שההולך מביתו לעסקיו בשוק שעות הרבה, אפשר דכשחוזר לביתו צריך לברך על המצוה, כי עכשיו יתחדש עליו החיוב, כביוצא מסוכה, וכפושט טליתו.